

BISERICA și ȘCOLA.

Fóia bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 " 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacției

„BISERICA și ȘCOLA.”

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Spiritul anticreștinesc

format în apusul Europei înainte și după revoluțiunea cea mare franceză.

Curentele contrare, cu cari luptă astăzi biserica creștină au rădăcini adânci în istorie. Ele încep a-se forma în apusul Europei din perioada, carea în istoria dezvoltării științei se numește: „Renașterea studiilor clasice păgâne.” Cu începerea din veacul 13 și 14, dar cu deosebire cu începere din veacul XV și anume după cucerirea Constantinopolului prin Turci, se începe a-se pune mare pond în lumea învățaților pe studiul classicilor vechi păgâni, — cu intențiunea de a propaga un spirit opozițional bisericii apusene și a contrabalansa școlasticismul sub carele înțelegem: tendința dezvoltată în biserica apuseană cu deosebire dela 1054, dela rumperea totală dintre Orient și Occident, — de a dovedi adevărurile revelațiunii cu argumente din știință, respective cu argumentele minții. Observăm, că școlasticismul s'a dezvoltat în apus după schisma cea mare cu scopul vădit de a ridica puterea bisericii apusene față de biserica orientală, și mai cu seamă pentru a motiva innoirile, cari se introduseră în biserica apuseană înainte de anul 1054. Și biserica apuseană basată pe puterea, la carea se avântase în apusul Europei mai cu seamă pre timpul expedițiilor cruciate, n'a ținut cont de consecințele, ce pot urma din direcțiunea, ce se inițiază prin studiile clasice păgâne, și anume de a instreina lumea de alipirea și iubirea cătră descoperirea dumnezeiescă, și a-o predispuce pentru ideile classicismului păgân. Din contră biserica apuseană își continuă mersul pre calea apucată după anul 1054 și nu ține cont nici de ceea ce se lucrăză pre te-

renul științii, cu intențiune vădită de a predispuce poporile în contra bisericii.

Lângă acesta se adaoce apoi încă împrejurarea, că în veacul XIV și XV se formeză la poporile apusene un resens și o nemulțămire generală cu guvernul acestei biserici și tendința după reformarea bisericii în cap și membre, „reformatio in capite et membris”. Papii însă n'au considerat întru nimic această tendință de reforme, și n'au voit să îndrepteze nici una din cauzele, cari produseseză nemulțămirea în cler și popor.

Acastă împrejurare și încă altele a dat ansă la reformațiunea lui Luter și Calvin. Reformațiunea dă o grea lovitură bisericii apusene atât prin faptul că perde un număr mare de credincioși; dar mai cu seamă prin faptul, că adoptând Luter în învățăturile sale principiul greșit, că sfânta scriptură o pôte esplica ori-cine, a lovit direct în autoritatea bisericii, și a șcers sfânta tradițiune și dezvoltarea istorică din isvórelle religiunii; ér această împrejurare a favorisat, și favoriséză formarea de secte noue, precum și tendința omului care dela timpul acesta începe a-se ivi tot în mai mare măsură de a-se lăpêda de adevărurile dumnezeieșci descoperite prin sfânta evangeliă.

După reformațiune tendința bisericii apusene se îndreptéză neapêrat în direcțiunea, ca să-și redobândescă puterea avută prin missionari în Orient, prin înființarea de orduri nouë monachale. Măsurile luate în ambe aceste direcțiuni nu succed, seau succed numai în parte. Fapt este însă, și rămâne, că în timpul, când biserica apusenă este ocupată în această direcțiune, și pre când polemiséză cu protestanții, după modul și modelul, în carele polemizase odinórá

cu biserica orientală, crește, și se desvîltă în apus un „spirit anticreștinesc,” cu carele luptă astăzi atât de greu toate confesiunile creștine.

Cu privire la modul, în carele s'a format acest spirit anticreștinesc înregistrăm aici următoarele :

Cătră finea veacului al șesprezecelea englesul Baco de Verulam (n. 1561 r. 1626) pășese ca reformator pre terenul filosofiei și dechiară : că isvor al științei este numai : „esperiența esternă și internă, și omul își-insușește tot ceea ce știe numai din experiență prin „inducțiune,” studiând ceea ce vede, esperiează în natură“. Ideile lui Baco de Verulam, au dat neapărat impuls pentru observarea și studiul naturii ; și din punctul acesta de vedere, ca impuls dat omului de a observa ceea ce se petrece în lume și în natură își-au valórea lor. În consecințe însă ele trecute fiind prin școlarii și următorii săi pre terenul vieții religioase morale au dat ansă la formarea materialismului și chiar ateismului. Față cu empirismul lui Baco pășese francesul Cartesius (n. 1596 r. 1650.) cu o sistemă „raționalistică ideală.“ El procede din principiul : „cogito ergo sum,“ cuget, și prin urmare există ; și dechiară, că totă tendința omului de a scruta după adevăr provine din „îndoielă,“ și că totă știința omenească își-are isvorul său în idei înnăscute și primite dela Dumnezeu.

Ambe aceste direcțiuni contrarie opuse una alteia au un punct comun, și anume nu admit descoperirea dumnezeiească. În timpul când empirismul lui Baco luptă contra raționalismului, seau idealismului lui Cartesius se ivesce în Anglia o școlă filosofică-religioasă, așa numiții : „deisți“ seau „liber-cugetători.“ Inițiatoriul acestei școle este lordul Herbert de Cherbury († 1648). Densii întocma ca și direcțiunile amintite nu voiesc, să recunoscă descoperirea dumnezeiească și dechiară că omul să credă numai ceea ce îi-dictăză lui rațiunea. Ei învățau, că există un Dumnezeu, carele a creat lumea, și o guvernăză, carele răsplătesce binele, și pedepsește răul, mai de parte, că sufletul omului este nemuritoriu, și că după mórte omul primesce răsplată, seau pedepsă după faptele sale. Aceste idei se răspândiră apoi și în Franța și în Germania. În Franța se propagară cu deosebire prin așa numiții „enciclopediști“ Rousseau, Voltaire, Diderot și alții, cari între anii 1750—1780 edară o enciclopedie, un lecsicon de conversațiune, în carele sub protecștul de a răspândi

științele în popor, propogară ura în contra bisericii apusene.

Tot cu tendința de a lucra în contra creștinismului se înființă în Anglia la 1717 ordinul francmasonilor, o societate secretă cu intențiunea de a da lumii o direcțiune nouă, mai bună, și a promova humanitatea, dar combătând principiile religiunii creștine. Ordinul acesta s'a lășit cu repejune și pre continentul Europii și în America, și se susține până în ziua de astăzi.

Când au început enciclopediștii francezi, ca să răspândescă ideile lor în Franța, în popor și în burgesime era o generală nemulțămire cu ținuta curții. a aristocratimii și a clerului romano-catolic. Finanțele statului erau sleite și poporul asuprit. Între astfelu de împrejurări scrierile enciclopediștilor au contribuit mult la prepararea terenului pentru revoluțiunea cea mare franceză, în carea ura poporului se manifestăză în prima linie în contra clerului romano-catolic. Istoricii romano-catolici pun vina pentru această ură pre protestanți. Antecedentele spun însă cu totul altceva, și anume, că protestanții în Franța n'au fost nici odată la putere, și prin urmare această ură și-au avut isvorul în faptul, că biserica romano-catolică n'a îngrijit a lucra la timp a se introduce în administrațiunea bisericăscă reformele aseptate de popor, și nu a folosit influința, de carea a dispus, ca statul să inițieze reformele dorite prin o împărțire mai dréptă a sarcinelor și prin o participare mai dréptă la viața de stat. Din contră în Franța tocma în acest timp, în carele se lășesc idei anticreștinești, pătrunsese lucsul și corupțiunea.

(Va urma.)

VI. Omilie

a s-tului Ioan Chrisostom la epistola I cătră Timotei.

Cap. II. 1—4. *Deci vă sfătuiesc mai înainte de toate să faceți rugăciuni, cereri, promisiuni, mulțămite pentru toți ómenii, pentru domnitori și pentru toți cari sunt în diregători, ca să ducem o viață pacinică și lină în totă frica lui D-șeu și onestitatea. Căci acesta este plăcut și bineprimit înaintea lui D-șeu Mântuitoriului nostru, care voiește, ca toți ómenii să se mântuiască și să vie la cunoștința adevărului.*

I. Preotul este asemenea părintelui comun al întregului pământ. El are deci să se intereseze de toate ca însuș D-șeu, căruia îi servește. De aceea

dice apostolul: „v e s f ă t u i e s c m a i î n a i n t e d e t ă t e s ă f a c e ți r u g ă c i u n i.“ Din această sfătuire răsar două felii de urmări bune. Pe de o parte să delăturăză dispozițiunea ostilă, carea o nutrim față de ómenii, cari nu aparțin comunității noastre, — nimenea nu pôte urî pe acela pentru care să rógă, — pe de altă parte acei ómeni devin mai buni prin aceea, că să fac rugăciuni pentru ei, și prin urmare furia lor față de noi să domolește. Nimica adecă nu face pe cineva așa de accesibil pentru învătătură ca iubirea și iubire reciprocă. Să observăm numai cum a trebuit să înriurască asupra ómenilor, — cari persecutau pe creștini, îi maltratau cu lovituri de bici, îi omorau, — când aflau, că aceia, cari suferiau astfel de pedepse, pentru cei ce efeptuiau acestea, ridicau rugăciuni ferbinți la ceriu! Observi cum apostolul designează creștinilor poziția cea mai onorifică? Togmai precum este la copiii cei mici: pe băiețelul pe carele tatăl îl ține în brațe, îl lovește peste față, cu tóte acestea iubirea de tată nu slăbește, — tot ast-feliu arătăm și noi necreștinilor o măsură nu mai mică de iubire, dacă ei ne și maltratează.

Ce însemnéază expresiunea: „m a i ' n a i n t e d e t ă t e?“ Acésta voiește să ăică: „la ăilnicul serviciu dumneăesc.“ Cei chirotoniți sciu acésta, cum s'ndeplinește în fie-care ăi sara și diminéța, cum facem rugăciunile noastre pentru tótă lumea, pentru domnitori și tóte diregătoriele. S'ar puté reflecta, că noi nu ne rugăm pentru toți, ci numai pentru cei credincioși. Cum ar puté apostolul să ăică: „p e n t r u d o m n i t o r i?“ Domnitorii, pe atunci nu erau temători de D-ăeu, ci multă vreme urmă un nereligios după altul. Dar ca să nu pară lucrul ca o lingușire, dice apostolul îndată înainte: „p e n t r u t ă t ă ó m e n i i“ și apoi „p e n t r u d o m n i t o r i.“ Dacă ar fi vorbit numai despre domnitori pôte s'ar fi iscat suspiciune. Fiind-că ar fi fost posibil, ca creștinii la aceste cuvinte să se înspăimante, și la îndemnarea apostolului să-și astupe urechile, când se cerea, ca la sərbarea misterielor să sėvėrșască rugăciuni pentru păgăni; obsearvă numai ce ăice apostolul mai departe, și cum anticipă bunele urmări, ca și în modul acesta să înriurască, ca îndemnarea să se primescă: „c a s ă d u c e m o v i a ă a p a c i n i c ă ș i l i n ă.“ Acésta voiește să ăică, că norocul păgănilor pentru noi e un isvor de odihnă, precum adauge apostolul acésta și în epistola către Romăni, unde îi provócă ca să asculte de diregători: „d a c ă n u d i n s i l ă, a t u n c i b a r e - m i d i n b u n a c o n s c i e n ă .“ ¹⁾ D-ăeu a instituit diregătoriile spre folosul tuturor. Ei pentru folosul nostru să înrolează și pörtă arme, ca să put-em trăi fără grije. Óre n'ar fi nedrep dacă noi pentru ei, cari se află în câmp și în pericole, nu au sėvėrși rugăciuni? Deci nu este nici o lingușire la mijloc, ci o pretensiune a dreptății. Dacă nu ar fi mântuiți, și n'ar

avé noroc în rėsboi, atunci am fi necesitați a ajunge în incurăături și neliniște. S'ou ar taebui să mergem singuri la rėsboi, dacă aceia au picat, sau să rătăcim încóci și încolo ca desertori. Ei sunt așeăți ca un feliu de șanțuri, și aceea ce se află în lăuntru lor, trăeșce prin ei în pace.

„R u g ă c i u n i, c e r e ș c i, p r o m i s i u n i, m u l ă m i t e.“ Trebue să mulțămim lui D-ăeu pentru binefacerile cu cari împărțășeșce pe alții, d. e. că permite ca sórele sėu să răsără peste cei buni și peste cei rėi, că trimite ploie peste cei drepti și peste cei nedrepti. Să se observe cum apostolul nu numai prin rugăciuni ci și prin mulțămite conlucră la unirea și bună înțelegerea noastră reciprocă. Cine trebue să mulțămescă lui D-ăeu pentru binefacerile arătate deapropelui, acela trebue să-l și iubescă și să stea în raport de amicitie. Dacă noi însă pentru binefacerile arătate deapropelui trebue să mulțămim lui D-ăeu, atunci cu atât mai mult trebue să-i mulțămim pentru cele oferite nouă, pentru acelea, pe cari fără scirea noastră, cu sau fără voia noastră, chiar și acelea care le aparentă sunt rele, căci D-ăeu întogmește tóte spre binele nostru suprem.

II Tótă rugăciunea noastră să conțină deci o mulțămită. Dacă însă ne premerge porunca de a ne ruga pentru toți ómenii, nu numai pentru cei credincioși, ci și pentru cei necredincioși, cugetă, ce păcat mare este a înjura pe fratele. Cum? Domnul îți demandă a te ruga pentru inamic, ci tu injuri pe fratele tėu? Nu pe el îl blastemi, ci pe tine însuți.

Superi pe D-ăeu rostind ast-feliu de cuvinte nesfinte cătră el ca: „Așa și așa sė-l tractezi! Așa și așa să i-o faci! Bate-l! Lasă-l să sufere!“ Așa ceva să fie departe de adevėrații creștini tineri, cari voiesc să fie prudenți. Din gura unuia, care a fost aflat vrednic de un secret atât de sublim, limba care a atins trupul Domnului să nu pronunțe nici un cuvėnt nedemn. S'ó ținem curată, să nu rostim cu ea injurături! Dacă hulitorii n'au parte de împėrăția ceriurilor, cu atât mai puțin cei ce blastămă. Natural, că cel ce injură, hulește pe altul. Hulire și rugăciune însă sunt fôrte departe una de alta. Intre injurătură și rugăciune există o mare prăpastie. Defaima și rugăciunea sunt lucruri tare opuse. Vreai ca prin rugăciunea ta D-ăeu să se milostivescă, și pe altul injuri? Dacă tu nu ierți, nici ție nu ție să va ierta. Dar nu numai că tu nu ierți, dar provoci și pe D-ăeu să nu ierte. Veăi mărimea acestui păcat? Dacă deja aceluia care nu iartă nu i-sė iartă, cum să va ierta aceluia, care provócă pe Domnul să nu ierte? Nu-i strici altuia, ci ție însu-ți. Cum așa? Dacă de alt-feliu ai afla ascultare, de aceea nu o vei afla nici odată pentru-că sėvėrșești rugăciunile tale cu gura pėtată. Intr'adevėr pėtată este o ast-feliu de gură, necurată și plină de murdărie. Ar trebui să tremuri din cauza păcatelor tale și să faci tot posibilul, spre a le delă-

¹⁾ Romani 13, 5.

tura, și tu pășești înaintea lui D-zeu cu cutezanța, ca el să pășască contra fratelui tău! Nu trebuie ca pentru tine însuși să te temi și să te sfiești? Nu vești ce provoci prin acesta? Ia cel puțin un exemplu dela băieții, cari umblă la școlă! Când ved, că colegii lor din năuntru sunt examinați, și din cauza neglijenței lor, capătă toți bătaie, atunci sunt de jumătate morți de frică. Și dacă și la reîntorcere sunt loviți de o sută de ori de însoțitorii lor, uită totă ura, pentru-că inima este înclăștată de frică, și nu le vine aminte a face arătare la învățator, ci cugetă numai la una, ca să între și să iasă fără bătaie; numai această una o au ei înaintea ochilor. Și dacă au eșit afară, fie că a primit, ori nu bătaie, de marea bucurie nici nu-și mai aduc aminte de acele trânteli. Tu însă stând aicea îngrijat de păcatele tale proprii, nu te infiorezi, să reflectezi la cele streine? Și ce sș iusemnețe acesta a provoca pe D-zeu? Prin aceea că pretinzi paguba altuia, îți înasprești poziția: nu încuviințezi ca D-zeu să acorde iertare păcatelor tale. Când pretinzi, dice D-zeu, ca eu să-i pedepsesc asupra pe cei ce ți-a cauzat nedreptate, cum poți cere, ca aceia cari prin tine mi-au cauzat rele, să afe iertare?

Să. învățăm, odată a fi creștini! Dacă nu șcim nici să ne rugăm, ceea-ce e așa de ușor, cum vom ști alte lucruri? Să învățăm a ne ruga ca creștini! Acele blăstămuri aparțin păgânilor, acele injurături iudeilor. Creștinilor să cuvine să facă contrariul; trebuie să exoperăm iertare și amnestie pentru vătămările primite. „Suntem injurați,” se dice, „și noi binecuvântăm; suntem persecutați și suferim cu pacientă; suntem asupriți și ne rugăm.”²⁾ Ascultă ce dice Stefan: „Dămine nu le socoti lor păcatul acesta.”³⁾ Rugăciunea lui era ridicată nu contra lor, ci pentru ei. Rugăciunea ta însă nu numai că nu este în favorul altora, ci în detrimentul lor. În măsura în care acel sânt este vrednic de admirat, ești tu vrednic de dispreț. Cine merită admirațiunea noastră, spune mi! Aceia pentru cari Stefan s'a rugat, sau el cel ce s'a rugat? Evident, că el. Și dacă noi îl admirăm, atunci cu atât mai mult D-zeu. Voiești tu să pregătești inamicului tău o corecțiune? Roga-te pentru el, dar nu în acel sens, nu cu intențiunea de a i-o pregăti! Să întemlă însă, dar ție nu îți e permis a avé acest scop înaintea ochilor. Sântul Stefan a suferit toate, fără ca să le fi meritat, și încă se rugă pentru ei. Noi din contră merităm unele, pe cari le suferim din partea inamicilor noștrii. Dacă însă cel ce ca nevinovat suferă, nu întrelasă de a nu ridica rugăciuni, ce pedeapsă merităm noi, cari suferim lucruri meritate, și nu numai ca nu ne rugăm, dar încă rostim injurături. La aparență dar altuia o lovitură, în realitate însă îți înfigi singur sabia în piept, pentru-că nu permiți, ca judecătorul la păcatele tale să in-

chidă un ochi, pentru-că tu provoci stricteța lui în contra streinului. „Cu măsura cu care măsurați să va măsura și vouă,” se dice, „și cum judecați, așa veți fi judecați.”⁴⁾ Să fim aplicați spre iertare, ca ast-feliu să avem și noi parte de ea dela Dumnezeu!

Doresc, ca aceste învățături nu numai să le auțiți, ci și să le urmați. Acum știți ce v'am spus, dar peste puțin timp nu mai știți, ci după ce ne-am imprăștiat, și vă întrebă unul din cei cari nu este de față despre ce v'am vorbit, unii nu vor ști să-i spună nimic, alții cari știu ceva, îi va indigeta tema principală despre care am vorbit, adecă ca să iertăm pe cei-ce ne-au vătăm, ba chiar ca să ne rugăm pentru inimizii noștrii, dar despre lucrurile singuratice de care am vorbit, nu vor ști să spună nimic. Nu se pot toate ține minte. Unii țin ceva, dar puțin. De aceea vă dic, că dacă din cele spuse nu puteți scote nici un câștig, mai bine să nu vă însemnați nimic! Atunci ce ne-ajută? Numai judecata va fi mai aspră, numai pedepsa va fi mai grea, că noi după o mie de admonieri continuăm acelaș mod de viață.

De aceea ne-a prescriș D-zeu și o rugăciune. Voi credincioșilor știți cum trebuie să ne rugăm și știți, că rugăciunea este comună tuturor. Dar ar pute cineva reflecta, că nu există nici un cuvânt, care să conțină o rugare pentru cei necredincioși. Acesta provine, că voi nu cunoșteți adevăratul înțeles al ei. Dacă cineva o va analiza va observa ce conține. Cel ce se rogă dice adecă: „fie voia Ta, precum în ceriu așa și pre pământ.” Acesta nu exprimă nimica alta, decât cugetarea aceea. Cum așa? În ceriu nu există nici un necredincios. Dar dacă această rugăciune s'ar referi numai la cei credincioși, atunci n'ar avé nici un înțeles. Cum se înțelegem deci acesta? Precum în ceriu nu există nici un păcătos, tot așa să nu existe nici pe pământ, ci pe toți ómenii să-i conduci Dămine, la frica ta, pe toți să-i prefaci în îngeri, chiar dacă sunt ei inimizii și contrarii noștrii.

Nu vești tu cum D-zeu e în fie-care și hulit și cu toate acestea nu înceată de a-și revêrsa bună-tățile sale asupra tuturor. Binefacerea lui D-zeu față de inimizii săi se exprimă în fapte. Tu poți să rămăi pe lângă cuvinte. Roga-te pentru inimizii tăi, și vei fi asemenea Tatălui tău celui din ceriuri.

De o mie de ori am vorbit despre acest obiect și nu voi înceta de a mai vorbi. Numai de ar avé mai mult efect. Nu ostenesc, nu-mi face greutate să vorbesc despre acesta. Nu vă arătați însă ca și cum ascuitarea acestora v'ar fi spre greutate! Omul să arată ast-feliu, când cele ce-le aude nu le'nplinește. Căci cine le efeptuește, ascultă bucuros. Dacă cineva face milostenie, și altul predică despre facerea milosteniei, nu numai că nu-i cade greu să asculte ci să bucură chiar, dacă aude, că faptele sale cele bune

²⁾ I. Corinteni 4, 2.

³⁾ Faptele Apostolilor 7, 59.

⁴⁾ Matei 7, 2.

să discută, să vestesc. Așa este și la noi. Dacă vo-
iți, ca să nu fiu spre greutate faceți ast-feliu, ară-
tați prin fapte. Căci eu nu voi înceta nici odată de
a vorbi despre acest obiect, până când nu vaavé influință
asupra noastră. O fac mai întâi din îngrijire, din iu-
bire cătră voi, apoi și din cauza pericolului, căruia
alt-feliu mă espui. Trămbițătorul trebuie să trâm-
bițe, chiar dacă nu merge nimenea la război. Aceasta
e oficiul lui. Deci nu spre a înăspri pedépsa vóstră
fac acésta, ci spre a mă asigura pe mine. Afară de
acésta nici iubirea față de voi nu mă lasă să tac.
Mi s'ar rupe inima de durere dacă ar obveni așa
ceva. Dar acésta să fie de parte. Despre ceea ce vă
vorbesc acuma nu pretinde nici spese nici sacrificii mari.
Este de lipsă numai a voi, costă numai un cuvânt, o deci-
siune. O facem în interesul nostru propriu, nu în intere-
sul acelora, pentru cari ne rugăm. La una să cugetăm
totdeauna și anume, că acela care binecuvântă pe
inimicul său, să binecuvântă pe sine însuș, și cine
il injură, pe el să injură pe sine însuș, și aceea că
cine să rógă pentru inimicul său, să rógă pentru
sine însuș, nu pentru el. Să lucrăm în acest în-
țeles, atunci vom fi în stare a realiza acésta fru-
mósa idee, și să ne facem părtași de fericirea pro-
misă, prin grația Domnului nostru Isua Christos, că-
ruia împreună cu Tatăl și cu Duhul sânt, să fie mă-
rirea puterea și închinăciunea, acum și totdeauna și
în vecii vecilor. Amin.

Istoria

bisericeii gr. or. române din Transilvania și Ungaria dela 1810 — 1846.

(Continuare și fine.)

De odată cu desvoltarea pedagogiului din Arad
se dispune și reorganizarea tuturor școlélor
nóstre populare, din părțile ungurene, decretându-se
încă, că învățătorii să atérne esclusiv dela superiori
ér nu mai mult dela comune ¹⁾

La 1832 se reorganizează cu succes și spre sa-
tisfacția locurilor mai înalte și școla preparandială
națională din Caransebeș și anume prin emlnmentul
profesor dela pedagogiul din Arad C. Diaconovici-
Loga, care la 1830 se denumi de directorul școlar
din districtul grănițeresc său milităresc al Caran-
sebeșului.

În acésta școlă pedagogică subordonată autori-
tăților militare și mutată la 1836 împreună cu re-
gimentul pentru care era destinată, dela Caransebeș
la Biserica-Albă, propunea însuș directorul-școlar în
ambele limbi naționale ale regimentului, anume în
cea română și în cea sêrbă. ²⁾ Progresul cultural al

¹⁾ La 1826 se ordineză stabilirea definitivă a învățăto-
riului, îndată-ce împlinția 3 ani de serviciu. Se dispune apoi și
salarisarea (cam 50 fl.) și înființarea fondului de pensie învê-
țătórescă etc. despre cari veđi și Fóia pentru minte etc. 1843. Nr. 2.
²⁾ Vuia, op. cit. p. 36.

Românilor ortodocși din părțile ungurene netăgăduit,
că capătă avânt prin reformele aduse în decursul
primei jumătăți a seclului. Ar fi fost însă mai îm-
punător, dacă s'ar fi delăturat cât de grabnic unele
pedeci, între cari neîndoios este a se număra și sêr-
bismul. Acesta progresa mai ales prin cele două di-
rectorate bănățene — prin cel timișan și prin cel
caransebeșan provincial, în care mai că nici nu să
afla școlă sêrbescă — dar ambele aveau în frunte
tot sêrbi ³⁾. Abia la 1816 să denumi în districtul
prov. al Caransebeșului director român profesorul
dela preparandia din Arad, Ioan Mihuț. ⁴⁾

După mórtea (1825) inspectorului suprem de
școle Urosin Nestorovici despre care să ăice și aceea
că ar fi chiar luptat contra ierarchieii sêrbeșci ce a-
menința până și esistența pedagogiului din Arad, până
pe la 1844 tot directori sêrbi se puseră în cele
două districte bănățene de cătră următorii lui Nes-
torovici, sêrbi neobiectivi și neconsciențioși. — În
cousecuență să refrânse în mod fatal asupra orga-
nismului școlar al neuniților ungureni slaba con-
ducere a înșpectorilor supremi și directorilor sêrbi de
după timpul lui Nestorovici ⁵⁾ În privința școlélor
neunite ne dau și următoarele date statistice órecare
orientare. Pe când la 1812 consta directoratul O-
răđii-marii din 416 școle, cel timișan din 180, ér
cel dela Lugoș-Caransebeș (cel provincial) din 238
de școle ⁶⁾ erau la 1843 în eparchia aradană 156,
în cea timișană 318 ér în cea caransebeșană și
vêrșetană 267 ⁷⁾ să înțelege însă că nu numai ro-
mâne, ci și sêrbe.

Un alt fenomen nou nu era jignitor numai pentru
cultura națională-română, ci și pentru tóte naționalitățile
și bisericile nemaghiare din Ungaria și Transilvania.

Să impuse adecă încă în instrucțiunea dela 1810
cătră Moga și candidaților de preoție neuniți din
Transilvania cunoșcința limbei maghiare, care dela
1829 ajunse de obiect obligător și în seminarul
nostru din Sibiu ⁸⁾ ér în instituttele nóstre școlare
din Arad (1833) în urma articolului III. al dietei
ungare dela 1832—1836 ⁹⁾ dispozițiile următoare
dietale pentru încetățenirea limbei maghiare în tóte
instituiunile nóstre naționale-bisericeșci iau un ca-
racter din ce în ce tot mai agresiv.

La 1839—1840 se legisferază d. e. în
Ungaria, ca tóte jurisdicțiunile bisericiceșci au a se
înțelege cu cele civile în nouă limbă oficiósă în cea
maghiară, și că tot în aceasta limbă au să fie pur-
tate și matriculele și anume peste trei ani și acolo,

³⁾ La 1807 cer Români măcar în districtul prov. caran-
sebeșan director român, dar abia mai târziu li se dádu pe un
timp óre-care. — Vulcan, op. cit. p. 326 — 328.

⁴⁾ Vuia, op. cit. p. 13 — 14.

⁵⁾ Fóia pentru minte etc. 1844 Nr. 35.

⁶⁾ Vuia, l. cit. p. 11.

⁷⁾ Reesch op. cit. p. 50, 132 și 191.

⁸⁾ Dr. Pușcariu, Documente etc. p. 194.

⁹⁾ Bala 1845 să înlocui chiar și limba latină diplomatică
de pân'atunci și în pedagogiul din Arad cu cea maghiară. Veđi
op. cit. alui Vuia.

unde nu s'ă predică în limba maghiară, și în fine, că numai cunoscătorii acestei limbi ar fi îndreptățiți și la preoție. Articulul II dela 1844 încoronază însă toate aceste creațiuni a „Rendek“-urilor din Ungaria. Prin el s'ă ficséză adevărată limba maghiară de limba de propunere în toate școlile din țără.¹⁰⁾

Maioritatea maghiară a dietei ardelene s'ă înțelege, că nu puté remăné cu mult mai pe jos. — La 1842, apróbă și susține dieta ardelénă și acel decret de curte esoperat la 1840, care prescrie limba maghiară de obiect obligator în toate școlile din marele principat, unde pretudindenea ar avé s'ă fie peste 10 ani și matriculele numai în limba maghiară purtate.¹¹⁾

Consistoriul din Blaj pregăti la această legiuire numai decât (la 1842) un protest bine întocmit cu laudabila intențiune că susținut d'oră și de episcopul unit, precum și de consistoriul nostru din Sibiiu s'ă fie apoi numai decât inaintat la locul competent (dieta). Ajuns'a protestul și pe la consistoriul neunit și s'a trimis destinării sale, nu s'ă scie apriat. S'ă pare, că nici una nu s'a întâmplat¹²⁾. Intrucât puteau fi aplicate amintitele legi dietale în școlile noastre confesionale, ne-am cam puté deduce această și de acolo, că pe timpul acelora, organismul nostru școlar, nu numai, că nu era autonom încă, dar în Transilvania — dela 1838 încóce — era supus chiar iesuiților precum amintisem deja această la alt loc.

Iulian Suciu.

D I V E R S E.

Nou advocat român. D-nul Dr. Teodor Popescu a depus zilele trecute cenzura advocațională în Budapesta cu succes splendid. D-Sa i-și va deschide cancelaria advocațională aici în Arad. Felicitările noastre!

* **Un dar frumos.** Dl Nicolae cav. de Ursachi, proprietar în Banila-Moldovenescă, după cum aflăm din „Gaz. Buc.“ a testat averea sa în valóre de aprópe 5000 fl. „Internatului de fetițe române“ din Cernăuți.

† **Necrolog.** Inregistrăm cu durere, că unul din cei mai vrednici profesori dela școlile medii române din Brașov, Dr. Ioan Bozocanu în 28 Ianuarie st. n. a trecut la cele eterne, în etate de 50 ani. Defunctul profesor a servit școlă și biserica sa cu zel și abnegațiune timp de 23 de ani. Bărbat cu frumoșe cunoșcințe, cu deosebire în matematică era recunoscut ca autoritate didactică. Rămășițele pământesti a-le defunctului s'au depus spre vecinică odihnă în 30 Ianuarie st. n. în Vâlcele. Serviciul funebral a fost săvârșit de părintele protopresbiter Vasile Voina din Brașov, asistat de 4 preoți. Cântările funebrale le-a executat corul studenților din Brașov, fiind presești aprópe toți colegii defunctului. În

biserică a vorbit părintele Moga din Vâlcele, ér la grópă d-nul profesor G. Chelariu. — În veci amintirea lui!

* **Daruri pe sama s-tei biserici.** Credincioșii noștri din comuna Șag (protopresbiteratul Timișorii) la indemnul preotului G. Lupșa, au cumperat mai multe obiecte prețioșe pentru împodobirea sftii biserici de acolo. Véd Maria Barbu telegrafistă în pensiune au cumperat mai multe măsurite de mătasă pe analogion și altariu. Ana Bubaș și Ioana Ulita dinpreună cu Persida Ulita au dăruiat 2 cilimuri pe sftul altariu, Eva Pauța 2 stihare. Credincioșii Georgiu Vuici episcop și Ioan Ulita au cumperat un steag în preț de 25 fl. Acest steag a fost sfințit prin părintele protopresbiter Dr. Traian Putici; carele într'o vorbire frumoșă a aréat credincioșilor însemnătatea steagurilor. — Primescă acești donători și pe această cale mulțamita noastră pentru jertfa adusă pe altariul Domnului. — Șag, în 21 Ianuarie 1897 — Petru Jurma, învățator.

* **Petrecere românescă cu dans în Viena** Societatea academică soc.-lit „România-Jună“ din Viena invită la petrecerea cu dans ce s'ă va arangea Luni în 3/15 Februarie a. c. în sala festivă dela Hotel Continental din Viena. Incepntul la 8 óre séra. Bilet de intrare 2 fl., de familie 5 fl., pentru studenți 1 fl. Venitul curat este destinat pentru ajutorarea membrilor lipsiți de mijlóce ai societății.

* **Museul geologic din București.** La muzeele din București, spun foile din România, s'a întocmit o secție specială cu colecțiuni geologice din țără, în care s'a deosebit o colecțiune de roce (pietri) utilizabile, cuprindend: a) Rocale pentru construcții și ornamente, b) Rocale industriale, și c) Rocale combustibile. Printre rocele de construcții și ornamente, pe lângă calcarele și gresiile obicinuțe în construcție, se observă încă frumoșe varietăți de: granite, porfire, serpentine, marmore. etc. Printre rocele industriale, se deosebesc: calcare pentru fabricarea varului, gresii pentru petre de móră, kaoline pentru fabricarea porcelanei, argile refractarii, quartite pentru sticlării, calcar argilo-bituminóse pentru asfalturi, etc. Printre rocele combustibile, se găsesc: antracite, huiță și lignite. Colecțiunea merită s'ă fie vizitată de cei pe cari intereséză.

* **Avis în cauză școlară.** „Tabelele de părete“ ilustrate cu icóne — noua ediție — în 2 colori, sunt gata, și în săptămána viitoare, se vor expeda d-lor abonenți la adresă. Prețu. la 1 exemplar „18 Tabele“ este 3 fl., 60 cr. Metodul de procedere 40 cr. Lipova. 31/19 Ian. 1897. — Ioan Tuducescu, învățator.

* **Conferențele dela Ateneu.** Etă programul conferențelor ce se vor ținé la Ateneul din București în cele dintâi patru luni ale anului 1897: Dr. Manolescu: Mijlócele de îndreptare a stării țeranului nostru (23 Ianuarie v.); Ștefan Velescu: De ale Teatrului Național (26 Ian.); Dr. Obreja: Alcoolism și degenerescență (30 Ian.); Th. Speranță: Despre basme (2 Febr. v.); C. D. Disescu: Psihologia călugărului (6 Febr.) D. N. Bălănescu: Școlă în democrație. (3 Febr.) D. N. X-nopol: Divinitățile moderne. (13 Febr.) V. A. Urechia: Curente naționale înainte de 1821 (16 Febr.) D. Calotanu: Un episod din revoluțiunea d-lui Tudor (20 Febr.) N. Bellu

¹⁰⁾ Papiu Ilarion, op. cit. v. II. XXX — XXXI. Marienescu o. cit. p. 107.

¹¹⁾ Papiu Ilarion, op. cit. v. I. p. 103 și 114.

¹²⁾ Papiu Ilarion, op. cit. v. p. 114—116 și v. II. p. XXVII

Fragmente din epoca Renașterii. (23 Febr.) M. Săulescu: Representația minorităților (27 Feb.) Stefan Velescu: De ale Teatrului Național, urmare. (2 Martie v.) C. Dumitrescu; Iași: Evoluțiune și revoluțiune. (6 Mart.) Stef. C. Mihăescu: Despre radiațiuni și interferențele lor. (9 Mart.) Dim. Georgescu Victorian: Expozițiunile artistice (13 Ma t.) G. Dragu: Reforma învățământului secundar în România (16 Mart.) D. Teleor: Clișeurile în artă și literatură. (20 Mart.) Dimitrie Nenițescu: Despre organismul social. (23 Mart.) Ioan Florescu: Puterea amintirilor. (27 Mart.) Aurel Alexandrescu-Dorna: Femeile poezilor (30 Mart.) Nicolae Iorga: Ce trebuie să cetim. (3 Apr. (profesor 1) Onciul Din Istoria Bucovinei. (6 Apr.) Dr. Luca: Frumusețea și perfecționarea frumuseții omenesci (20 Apr.) — Conferențele se vor ține toate la 8^{1/2} sera.

* **Erupțiune vulcanică.** O admirabilă erupțiune vulcanică s'a întâmplat în apropierea orașului Santos din Brasilia. Lângă Villa Macaco, în nemijlocită apropiere de port, de-odată cu totul pe neașteptat s'a făcut o crepătură în pământ, din care a început să iasă nise puternice limbi de foc, ce ajungeau până la o înălțime de cel puțin 30 metri și aveau un diametru de 4 metri. Fenomenul se putea vedea la o depărtare de câteva kilometri. In giur răspândise o căldură nesuferibilă. Poporațiunea înspăimântată părăsi orașul, deoarece exploziunea fu urmată de un cutremur puternic de pământ, ce amenințase cu nimicire întreg orașul.

* **Rectificări și adausuri.** In tractatul istoric al d-lui Iulian Saciu, pe care îl terminăm în nr-ul acesta, la cererea d-sale facem următoarele îndreptări:

In nr-ii din a.n. trecut:

la pag. 270 col. 2 alin. 5 r. 13 cifra notei 24 să stea la „Al Aradului.“

„ 279 „ 2 „ 2 „ 5 1815 în loc de 1825.

„ 279 „ 2 „ 3 „ 2 1810 în loc de 1820.

„ 287 „ 1 „ 4 „ 3—9 următoarea modificare:

Abaterea sinodului eparch. alegător din 1 Oct. n. 1810 dela orinduirea gov. din 13 Aug. n. 1810 — cea cu restricțiunea la conchemarea tuturor protopopilor spre a alege, — ar fi doră mai nimerit de a se înțelege astfel, că consistoriul — după conceptul comun — competent de a formula modalitățile alegerii, fiă în bună credință despre vechiul us mitropolitan, fiă din alte motive tot necunoscut, de fapt s'ar fi restrins în propunerile sale deocamdată la protopopi și abia ulterior pôte chiar la influința uniților și glasul preoției de rând neîndreptățite veni la ideea lărgirii dreptului electoral. Că nu ia fost tocmai greu consistoriului neunit ardelen de a esopera chiar în micul interval de 1 și 1/2 lună de până la alegerea încuviințarea abaterii dela disp. gov. din 13 Aug. acceptând usul uniților, e probabil în urma faptului, că prin acelaș ordin „bunul“ funcționar, însuși unutul Costa s'a numit comisariu gov. al alegerii din cestiune presidate tot de densus. Istoricii testeză de sprijinul, ce'l primiau pe atunci inapoiții neuniți ardeleni dela confrății lor uniți ajunși în funcțiuni mai înalte. In consecuență cu această combinație de cad de sine locurile neconforme acestei modificări, așa la pag. 286 col. 2 al. 3 r. 12 „nevoind să șicem, că acesta ar fi aderat,“ apoi la pag. 286 col. 2 al. 4 r. 1 — 5 „presupunem, că“ incl. și la pag. 287 col. 1 al. 1 r. 1 până la al. 4 r. 3 „suposițiuni“ incl.

la pag. 287 col. 2 al. 2 r. 8 ce de Hintz se pretinde în loc de ce dă Hintz, se pretinde.

„ 288 „ 1 „ 3 „ 14 1810 în loc de 1820.

„ 294 „ 1 „ 1 „ 4 și om cu title în loc de cu title și om.

„ 295 „ 1 „ 2 „ 6 promise în loc de promise.

„ 295 „ 1 „ 5 „ 2 1791 în loc de 1781.

„ 310 „ 1 „ 2 „ 4 Acest ordin asigura în loc de însă asigură.

la pag. 317 col. 1 r. 13 afară de locurile granițaresci nu se practisau în loc de nu se practisau.

la pag. 317 col. 2 al. 1 r. 5 teestului în loc de trecutului.

„ 317 „ 2 „ 2 „ 1 1822 în loc de 1812.

„ 319 „ 1 „ 2 „ 7 prevedea în loc de prevedea.

„ 319 „ 1 „ 4 „ 6 indigenate în loc de indiginate.

„ 326 „ 1 „ 2 „ 3 } allodiile comunale în loc de comunele allodiale.

„ 334 „ 1 „ 5 „ 3 } referare în loc de referadă.

„ 335 „ 2 „ 2 „ 6 referare în loc de referadă.

„ 342 „ 1 la nota 3 subliniară urmatoriul sfârșit elăsat la r. 14: să spune apriat, că la proclamarea unei a V-a religie receptă în țară nu se pôte pași din cauză, că prin așa un act vătămător pentru constituție, ar avea de firească urmare chiar nimicirea acestei din urmă.

la pag. 349 col. 1 al. 4 r. 8 1842 în loc de 1812.

„ 351 „ 1 „ 1 „ 2 35 în loc de 43.

„ 360 „ 1 „ 2 „ 5 1790 în loc de 1780.

„ 375 „ 2 „ 1 „ 1 1815 în loc de 1816.

„ 376 „ 1 „ 2 „ 3 consiliului în loc de consistoriului.

„ 376 „ 1 „ 2 „ 7 1815 în loc de 1812.

„ 392 „ 2 „ 2 „ 12 625700 în loc de 725700.

„ 392 „ 2 la nota sublin. 23 r. 3 conscripțiuni să nu fie esacte atât din cauză ca controla la adunarea lor nu era prea mare, cât și . . . în loc de conscripțiuni, cât și

la pag. 399 col. 2 la nota subliniară 8 r. 5 nepretențiosei să nu se citească.

Er în nr-ii din 1897:

la pag. 5 col. 1 r. 1 dominii intinse și donațiuni mari episcopesci ca uniții . . în loc de dominii intinse ca uniții.

a pag. 5 col. 2 al. 3 r. 11 casele în loc de castele.

Concurs.

Pentru vacanta parochiă din Voivodeni cu carea sunt împreunate următoarele venite:

a) folosirea a jumătate sesiunii de pământ 200 fl. b) bir câte o măsură dela o casă 60 fl. c) venitele stolare 60 fl. d) onorariu pentru instruarea școlariilor în locul unui învățatoriu 100 fl. e) quartir liber în casa parochială. Se eserie prin acesta concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare, sub care restimp recurenții se vor presenta vre-odată în biserică spre a se face cunoscuți alegătorilor, érá recursele le vor substerne pe calea P. On. oficiu protopresbiteral din Buteni (Butyin com. Arad.)

Voivodeni, la 16 Ian. 1897.

Comitetul parochial

Cu șcirea mea: CONSTANTIN GURBAN, m. p protopresbiter.

—□—

Pentru vacanta parochiă de clasa III-a din Chertis în protopresbiteratul Butenilor se eserie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școla.“ In acest termin recurenții se vor presenta în biserică barem odată și se vor face cunoscuți naintea poporului.

Venitele începate cu această parochiă sunt: a) folosirea unei sesiunii de pământ 280 fl. b) bir 120 măsură 120 fl. c) venitele stolare 120 fl. d) quartir liber cu două grădini.

Recursele au a se înainta pe calea P. On. oficiu protopresbiteral din Buteni (Batyin com. Arad.)

Din ședința comitetului parochial din Chertiș ținută la 15 Ian. 1897.

Petru Nica, m. p. *Augustin Mihulin, m. p.*
notariu președinte

Cu știrea mea: CONSTANTIN GURBAN, m. p. protopresbiter

Neînsinuându-se recurenți pentru îndeplinirea parochiei vacante din comuna Chesinț, în protopresbiteratul Lipovei se escrie de nou concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în fôia „Biserica și Școla.”

Emolumintele împreunate cu această parochiă sunt: Una sesiune parochială, un plaț parochial, birul preoțesc și stola usuată, cari toate la oaltă dau un venit sistemisat de circa 800 fl. v a.

Doritorii de a ocupa această parochiă, sunt avisați, ca recursurile lor ajustate conform dispunșăiunilor legali în vigôre, și adresate comitetului parochial din Chesinț, să-le subscernă subscrisului protopresbiter în Lipova (B.-Lippa) până la terminul susindicat; să notează tot odată, că în lipsă de concurenți cu clasa I, să admit și concurenți cvalificați de clasa II; cari se-și au a se presenta în vre-o Duminecă ori sêrbătore în sta biserică din Chesinț, spre a-și arêta desteritatea în cele rituali și respective în oratoria bisericescă.

Chesinț, la 7 Ianuaru 1897.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: VOICU HAMSEA, m. p. protopop.

Pentru îndeplinirea capelaniei temporale pe lângă veteranul preot Nicolau Magda din Ecica-română, se escrie prin această concurs cu terminul de 30 de zile dela prima publicare în organul diecesan „Biserica și Școla.”

Parochia fiind de clasa I. dela recurenți se cere cvalificațiunea prescrișă în §. 15. l. a.) Alesul capelan se va bucura cât timp va fi preotul în viață de jumêtatea tuturor beneficiilor parochiale: sesiune, stolă și birul usuat.

Recurenții au se-și înainteze recursurile lor Prea On. Domn Paul Miulescu protopresbiter în Banat-Comiș, și se se prezenteze în sânta biserică de acolo, cu observarea §-lui 18 din Regulamêntul pentru parochii spre a-și arêta desteritatea omiletică și rituală.

Ecica-română, la 30 Decembrie st. v. 1896.

Comitetul parochial.

Nicolau Magda, m. p. *Valeriu Ghilăzanu, m. p.*
pres. comit. not. com. par.

În conțelegere cu mine: PAUL MIULESCU, m. p. protopresbiter.

Prin strămutare devenind vacantă stațiunea învățătorescă din Hodoni, (inspectoratul Timișori), prin această se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare, în fôia „Biserica și Școla”

Emolumintele anuale sunt: 1) în bani gata 178 fl. 70 cr. din carea sumă 30 fl. se socoteșce ca renumerațiune pentru cantorat; 2) 60 chible grâu curat; 2 or-

gii de lemne și 2 orgii de paie; ér pentru încăldirea școlei se va îngriji parochia; 4) 4 1/2 jughere de pământ (2 1/2 arător, și 2 fânată); sarcinele publice le va suporta alesul; pentru conferință 10 fl.; 6) pentru scripturistică 5 fl.; 7) cortel liber constatât din 2 chilioi cuină, câmară, grajd pentru vite și gradină de legumi; 8) dela înmormântări, unde va fi poștit 20 cr.

Dela recurenți se cere cvalificațiunea prescrișă și prezentarea în vre-o Duminecă ori sêrbătore în s. biserică spre a-și arêta desteritatea în cant și tipic. Recursurile ajustate cu documente originale sunt a se trimite la P. On. oficiu protopresbiteral al Timișorii-Fabric.

Hodoni, din ședința comitetului parochial, ținută la 13/25 Ianuaru 1897.

Comitetul parochial.

Cu consensul presb. tractual Dr. TR. PUTICI, m. p. inspector de școle.

Devenind vacantă stațiunea învățătorescă dela școla II-a din Moroda tractual Bnroșineu se escrie concurs cu termin de alege, 30 de zile dela prima publicare.

Emolumintele: a) 285 fl. salariu în bani gata. b) 3 orgi de lemne, în preț de 15 fl. aduse acasă c) 3 orgi lemne pentru încăldirea salei de învățamênt. d) pentru conferință 16 fl. e) pentru scripturistică 8 fl. f) curatir liber cu grădină de legumi. g) dela înmormântări 10 cr. cu liturgie 1 fl. h) Pentru curator se va îngriji comuna bis.

Reflectanții la acest post, au ași subscerne recursurile conform legi. comitetului parochial, adresate Reverendului Domn Corneliu Ursuțiu adm. protopopesc în Seprôs și a-se presenta în vre-o Duminecă ori sêrbătore în biserică pentru a-și arêta desteritatea în ca t și tipic.

Din ședința com. paroch român gr. or. din Moroda ținută la 29 Decembre v. 1896.

Petru Costinu, m. p. *Moise Ghergariu, m. p.*
not. com. par. ad hoc. preș. com. paroch.

În conțelegere cu: CORNEL URȘUȚIU, m. p. adm. protopopesc, inspector școlar.

Din lipsa de recurenți se escrie de nou concurs pentru îndeplinirea parochiei vacante de clasa I-II-a din comuna Minișiu, comitatul Aradului, protopresbiteratul Radnei cu termin de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumintele sunt: 1) un pătrariu sesiune pământ arătoriu; 2) în birul preoțesc: a) dela fie-care proprietariu de 1/8 pământ una măsură de grâu, b) dela fie-care proprietariu de casă câte una măsură cucuruz sfârmat; c) dela jeleri 50 cr. v. a; 3) în arênda alor 6 jugere competență de pășune câte 2 fl. v. a. după juger, și în fine 4) stolele usuete dela 250 numere de case.

Recurenții sunt avisați recursurile lor ajustate conform §. 15. lit. b. al Regulamêntului pentru parochii adresate comitetului parochial din Minișiu, trimite a-le părintelui protopop Vasile Beleş în M.-Radna până la terminul susindicat, și a se presenta în vre-o Duminecă seu sêrbătore în st. biserică din Miniș, pentru a-și arêta desteritatea în oratorie și cant.

Alegêndul preot va avé se restituie epitropiei parochiale din Miniș spesele în suma de 40 fl. v. a. făcute cu sădirea viei în pământul parochial

Minișiu, la 29 Decembrie st. v. 1896.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: VASILE BELEȘ, m. p. protopop.